

Zajímavé je, jak si Němci ve své vítězství zpité radosti někdy až nejnepřepočítaně počínali. Tak kupříkladu nechali natisknouti spousty větších i menších plakátů s velkým „V“ a nařídili tyto plakáty vylepit do všech oken, na zdi apod. Mělo to značit „Viktoria“ – vítězství. Plakáty se prodávaly na obecním úřadě a občané si je museli opatřit a je vylepovat. Tím chtěli Němci přesvědčit tvrdohlavé Čechy, že vítězství je jejich. Či snad chtěli touto akcí vítězství přilákat? Neboť přesto, že téměř celou Evropu drželi ve svých spárech a severní Afriku dobývali kus po kuse, toto „V“ ku škodolibé radosti všeho českého lidu ne a nechtělo se dostaviti. Plakáty „V“ se brzy objevily ve všech oknech. Škola jimi vyzdobila všechna okna. Mnoho jich bylo také ve výkladních skříních, v soukromých domech a na zdech. V jedné odlehlé uličce (v Hokůvku) jsem viděl ohromné „V“ namalované i na vratech jednoho domku. Den 15. 3. i narozeniny „vůdce“ musely býti oslavovány, ovšem za přísného dozoru četníků, vyvěšením praporů, ale vítězný konec stále nebyl. A lidé ponuře snášeli těžký válečný život, který se táhl ve své neutěšenosti dál do nového roku 1944, který již již nastával.

1944

V těchto válečných letech nebylo možno zápisy do této kroniky činiti. Přišlo totiž úřední nařízení, aby všechny obecní kroniky a pamětní knihy byly odevzdány okresnímu úřadu v Rakovníce. Nastala tudíž veliká starost, jak uchrániti naši velmi památnou obecní kroniku před zkázou, neboť byla obava, že se s ní obec neshledá. A tak na popud tehdejšího starosty Jos. Vrábika bylo s kronikářem umluveno, narychlo napsati jakousi obecní kroniku, která by byla místo pravé odevzdána, a naše památná, pro obec velmi cenná pamětní kniha či kronika dobře uschována. Kronikář Jindřich Junek tehdy ve velmi krátké době rychle napsal tuto podvrženou kroniku, na které takřka ve dne i v noci pracoval, ježto musela ve velmi krátké lhůtě býti odeslána na okresní úřad. Pravou naši kroniku tuto, do níž je nyní dále zapisováno, uschoval pak tehdejší starosta za vědomosti kronikáře a ještě jednoho hodnověrného svědka tajně na věži nad hodinami ve svém statku čp. 55. Hned pak po převratu byla kniha vyzvednuta z tajné skrýše a opět úplně v pořádku a nepoškozena dána na obecní úřad. Tak tedy prozíravostí občanů byla zachráněna. Následkem toho byly pak zápisy z válečných i poválečných let značně pozdrženy.

Zatím nadešel r. 1944, ve kterém se stal veliký zvrat válečných událostí. Začalo to velikou bitvou o Stalingrad, kde hrdinná Rudá armáda porazila Němce a zajala tam celou německou armádu i se všemi jejich generály. A odtud pak hnala německé vetřelce stále zpět z Ruska. Tato zpráva, kterou se naše obyvatelstvo dovědělo z cizího rozhlasu, neboť Němci se tímto svým neúspěchem nepochlubili, pozvedla velmi naše naděje na konec ujařmení. Tehdy se teprve hodně rozšířil poslech cizích zpráv a občané

Kronika

Zvrat ve válce

se scházeli u přijímačů, na které se dal ještě zahraniční rozhlas zachytit, a téměř se zatajeným dechem sledoval světové události. U nás zatím vládli Němci dále krutě, a čím více prohrávali, tím tvrději si počínali.

- Dodávky vajec** V tomto roce nemohli dodati zdejší občané plný počet vajec, který byl pro Kněževs předepsán, a tak sem byli vysláni z Rakovníka dva kontroloři, jakýsi Hlinka a Hájek, kteří zde velmi důrazně a tvrdě vymáhali splnění této povinnosti a vyhrožovali velikými pokutami a tresty.
- Zakázané knihy** Také na obecní knihovny dolehly válečné události. Četníci přinášeli knihovníkovi velmi často dlouhé seznamy Němci zakázaných knih, které pak byly zabaveny a odváženy do Rakovníka.
- Atentát na Hitlera** Zatím obyvatelstvo s napětím sledovalo další historické dění ve světě. Tak hned 20. června se dovídáme, že na Hitlera byl v Berlíně spáchán atentát některými vysokými německými důstojníky, kteří se spikli proti němu a při kterém jen zázrakem unikl smrti, ale byl raněn a od té doby značně poklesla víra Němců ve vítězství.
- Srážka vlaků** Také železniční doprava všade vážla a tak 22. června srazily se dva nákladní vlaky na trati mezi Chrástánami a Rakovníkem. Byli při tom usmrceni dva železničáři, topič a vlakvedoucí. Ještě druhý den byly trosky vlaků na trati a kouřilo se z nich. Četníci nepustili nikoho blízko k místu neštěstí.
- Červené košile** Dne 18. srpna byl vydán zákaz nositi červené košile.
- Nucené práce** Dne 18. září byli povoláni z našich škol čtyři učitelé a dvě učitelky k totálnímu nasazení na práci.
- Přelety letadel** Dne 14. října letělo velké množství amerických a anglických letadel vysoko přes naše obce. Táhl v dlouhých řadách a byl na ně hrozivý pohled. Od té doby pak ještě mnohokrát přeletěla nad obcí a bylo jich někdy jak mraků. Bylo slyšeti mocný, dunivý hluk, který se nesl daleko. Lidé vybíhali z domů a sledovali toto nevídané divadlo.
- Letecký střet** Také v blízkosti obce, někde mezi Kněževsí a Rakovníkem utkaly se německé stíhačky v boji ve vzduchu a byla tři letadla německá při tom sestřelena. Zdálo se, že jedno se zřítilo blízko za obcí, ale bylo to mezi Olešnou a Lužnou. Druhé se zřítilo u Svojetína a třetí až někde v lesích u Křivoklátu. Některé střechy v Kněževsi byly střelami prostřeleny.
- Zbraně** Dne 19. října bylo u nás vybubnováno, že parašutisté shazovali zbraně a nařízeno, že kdo by je někde našel, má tyto ihned odevzdati četníkům. Na zatajení takového nálezu vyhlášen trest smrti.

Kulturní činnost byla jen malá. 29. května odhodlal se konečně zdejší divadelní spolek „Tyl“ sehrát drama bratří Mrštíků „Maryšu“. Toto představení bylo pořádáno v sokolovně a hráno odpoledne i večer za velké účasti obecnstva. Drama bylo velmi dobře našimi ochotníky sehráno.

Divadlo

I letos přinesla naše obec další krvavé oběti zdejších rodáků na oltář vlasti. Tak zahynul 20. srpna při náletu v Lipsku 29letý František Tůma, který tam byl na nucené práce poslán úřadem práce. Pro ilegální činnost byl v Praze na Pankráci dne 25. září popraven Julius Kec, narozený 24. ledna 1894. Také Václav Stříbrský, narozený 6. března r. 1914 byl nasazen na nucené práce v Německu a zahynul při náletu v Brunšviku 10. listopadu 1944.

Oběti války